

Kávéskanna

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	6956
Készítés ideje:	1777
Készítés helye:	Moszkva
Anyag:	aranyozott ezüst; fa
Technika:	nielló díszítés
Méretek:	magasság: 17 cm szélesség: 13,5 cm

A tula-zománc és nielló néven is ismert díszítő eljárás az itáliai reneszánsz mintájára a 19. századi orosz ötvösművészet jellegzetes technikájaként ismert, amely szorosan kötődik a Moszkvától délre fekvő Tula városához. A zománcozáshoz hasonló díszítómód lényege, hogy a bevéselt rajz ezüst- v. aranylemez mélyedéseibe réz-, kén-, bórax-, ezüst- és ólomkeveréket tartalmazó fekete masszát kennek. Fényezés után a minta kiemelkedik a háttérből.

A rokokó stílusú kávéskanna oldalain kartusba foglalt - porcelán kannákról és legyezőkről is ismert - bukolikus jelenetek: kávézó dáma gavallérral, valamint pásztor és pásztorlányka gyümölcsös kosárral. Kiöntőjén kagylós, leveles stilizált díszítés.

A kanna európai hatásokat tükröző megformálása arról a nyugati orientációjú kulturális fellendülésről tanúskodik, amely II. Katalin uralkodása (1762-1796) alatt kulturális következtet be Oroszországban.

A kannát Császkza György szepesi püspök - a később kalocsai érsek - vásárolta meg az Iparművészeti Múzeum számára 1886-ban, a pesti István Főherceg Szállodában tartott árverésen. Az ötvös és régiségkereskedő Egger Dávid által szervezett aukción a szentpétervári orvos és műgyűjtő, Nyikolaj Kosloff (1814-1889) gyűjteményének egy része került kalapács alá. (Ld.: *Katalogusa azon régiség- és képgyűjteménynek mely azelőtt Dr. Kosloff M. orosz cs. titkos tanácsos úr ő Excellentiájának tulajdonát képezte.* Budapest 1886, p. 67. Nr. 489.)

Irodalom

- Szerk.: Pataki Judit: *Az idő sodrában. Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeinek története.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 53. (Békési Éva)
- szerző: Horváth Hilda: *Iparművészeti kincsek Magyarországon.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2000. - Nr. 28. és kép
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - fém 43.
- Szerk.: Voit Pál: *Ötvösművészet. Régiségek könyve.* Gondolat Kiadó, Budapest, 1983. - 33. kép (Weiner Piroska)
- Szerk.: Radocsay Dénes, Farkas Zsuzsanna: *Az európai iparművészet remekei. Száz éves az Iparművészeti Múzeum.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1972. - Nr. 282.
- Szerk.: Pogány Ö. Gábor: *Világi orosz ötvösmunkák a XVIII-XIX. századból. A magyar és az orosz iparművészet történeti kapcsolatáról.* Budapest, 1954. - p. 84. (Héjjné Détári Angéla)
- Szerk.: Csányi Károly: *Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum gyűjteményei - az iparművészet rövid történetével.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1926. - Nr. 93.
- Szerk.: Pasteiner Gyula: *Művészi Ipar, 1. (1885-86).* Budapest, 1885. - p. 425.
- Layer Károly: *Az O.M. Iparművészeti Múzeum gyűjteményei. A külföldi fémművesség. Magyar Iparművészet, 18. (1915).* Budapest, 1915. - Nr. 174. kép

